

Aktivno uključivanje mladih sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom

Sažetak

Uvod

Ova studija Eurofounda istražuje položaj mladih sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom u 11 zemalja (Danska, Finska, Francuska, Njemačka, Irska, Nizozemska, Poljska, Portugal, Slovačka, Španjolska i Ujedinjeno Kraljevstvo) te na razini EU-a s naglaskom na procjeni primjene politika aktivnog uključivanja na nacionalnoj razini. Politika aktivnog uključivanja teži integraciji mjera povezanih s tri stupa – odgovarajući dohodak, uključivo tržište rada i pristup kvalitetnim uslugama – za osobe koje su najudaljenije od tržišta rada. Glavni cilj istraživanja utvrditi je kako su mjere primijenjene na poticanje mladih sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom od neaktivnosti do zapošljavanja. Analiziraju se četrdeset i četiri raznolika i inovativna slučaja dobre prakse kako bi se sažele karakteristike pružatelja usluga, njihova iskustva i faktori uspjeha njihovih projekata s ciljem formuliranja zaključaka primjenjivih diljem EU-a. Neki slučajevi odnose se na mentalno zdravlje koje postaje sve veći problem u većini istraživanih zemalja. Posebna je pažnja posvećena trenutnim debatama o reformama na nacionalnim razinama.

Politički kontekst

U EU mladi sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom imaju poteškoća s pristupom zapošljavanju. Ograničene informacije o ovoj skupini govore o vrlo niskim stopama zaposlenosti i sve većem broju onih koji dobivaju invalidnine i druge naknade, bilo izravno iz škole bilo rano u radnom vijeku. Statistike o opsegu ove skupine teško je naći – statistike zapošljavanja ne dokumentiraju zdravstveno stanje mladih, dok statistike o zdravlju ili invaliditetu ne daju podatke o statusu zaposlenosti mladih.

Niz politika na razini EU-a važno je za stanje mladih sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom, ali najvažnija je politika aktivnog uključivanja. Aktivno uključivanje, međutim, ima malo dodirnih točaka s tim mladim ljudima ako osim odgovarajućeg prihoda, uključivog tržišta rada i pristupa kvalitetnim uslugama ne obuhvaća i obrazovanje i cjeloživotno učenje. Obrazovanje je ključna domena za mlade koji se suočavaju s tranzicijom k zapošljavanju. Druge relevantne politike, poput onih koje se bave zapošljavanjem, diskriminacijom i osobama s invaliditetom, također su potencijalno važne, ali nemaju za cilj isključivo mlade sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom.

Osnovni pokazatelji

Zakonodavstvo i programi na nacionalnoj razini

Istraživanje je identificiralo 144 zakonska akta i 117 relevantnih programa u državama članicama koji se odnose na više od jednog stupa aktivnog uključivanja. Međutim, jasno je da je većina tih inicijativa bila tek djelomično inspirirana politikom aktivnog uključivanja na razini EU-a, čak i ako su njihove odredbe i aktivnosti u skladu s tom politikom. Nadalje jasno je da usmjerenost na mlade s invaliditetom ili zdravstvenim problemima tim mjerama znatno varira diljem država članica.

Iz istraživanja su proizašle brojne važne teme.

- Uočen je trend rješavanja potreba osoba sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom u matičnim prije nego li u specijaliziranim centrima pružanja usluga.
- Zaštićene usluge još uvijek imaju važnu ulogu u nizu zemalja.

- Usredotočiti se na tranzicije iz sustava zasnivanih na školovanju prema onima zasnivanih na zapošljavanju, važan je i produktivan način rješavanja problema tih mladih ljudi.
- Inicijative, bilo u obliku potpore poslodavcima bilo kvota za zapošljavanje, relativno su uobičajene, iako su mladi vrlo malo zastupljeni u svim sustavima kvota.
- Financiranje usluga nalazi se pod pritiskom u mnogim zemljama zbog ekonomske krize.

Dobra praksa

Nekoliko načela proizlazi iz studije.

- Za tranziciju k zapošljavanju potreban je integrirani pristup razvitku vještina, osposobljavanju i pronalasku posla.
- Nakon osposobljavanja potrebno je osigurati brz pronalazak pravog posla ako se želi zadržati zamah i održati relevantnost stečenih vještina.
- Pojedinci se moraju osposobiti kako bi preuzeli nadzor nad vlastitim karijerama i napravili stvarne odabire u pogledu usmjeravanja karijere.
- Poslodavcima je potrebna potpora u regrutiranju, osposobljavanju i zadržavanju osoblja s invaliditetom.
- Svi bi projekti trebali, u konačnici, ciljati na sudjelovanje na otvorenom tržištu rada svih onih koji su sposobni i koji su za to zainteresirani.
- Dobri se projekti s vremenom razvijaju kako bi se prilagodili pristupu aktivnog uključivanja.

Postoje snažni dokazi o onomu što funkcionira u pogledu uključivanja mladih sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom te o problemima s kojima se susreću u postizanju aktivnog uključivanja. Dobra je praksa obilježena nizom elementa poput proaktivnog pristupa, pružanja fleksibilnih beneficija, promoviranja bolje tranzicije iz škole na posao i pristupa 'put-k-zapošljavanju'.

Ključni problemi identificirani u studiji uključuju sljedeće:

- aktivno uključivanje imalo je ograničeni utjecaj na osmišljavanje i vođenje projekata, a i tada samo u nekim zemljama;
- inicijative koje su kombinirale aktivnosti iz više stupova bile su uspješnije;
- implementiranje politika aktivnog uključivanja zahtijeva dobru suradnju između usluga iz četiriju stupova (uključujući i obrazovanje), što je teško dostići.

Političke smjernice

- U ovom trenutku i politike i prakse promašuju mlade sa zdravstvenim problemima ili invaliditetom i potrebno je pomaknuti fokus prema njima.
- Prikupljanje podataka i izvješćivanje moraju se znatno poboljšati.
- Uloga problema mentalnog zdravlja, kao faktora društvenog isključivanja ciljane skupine, mora se efikasnije rješavati.
- Postoji potreba razvijanja novih političkih alata kako bi se doprlo do ciljane skupine.
- Sustavi pružanja usluga moraju se mnogo bolje integrirati kako bi se postiglo aktivno uključivanje.
- Potrebno je zajedničko djelovanje glavnih vladinih i ostalih dionika kako bi aktivno uključivanje bilo uspješno.
- Politika i praksa trebaju učiti iz raspoloživih dokaza. 'Mekši' dokazi iz istraživanih slučajeva pružaju uvid u ono što funkcionira i što bi se trebalo uvesti u poboljšanje politika.
- I politika i praksa trebaju uzeti u obzir niz kritičnih faktora – prije svega gospodarska previranja u većem dijelu Europe. Mladi ljudi sa zdravstvenim problemima posebno su ranjivi i potrebne su mjere za stvaranje potražnje za radom ove skupine.

Dodatne informacije

Za daljnje informacije kontaktirajte putem e-pošte Annu Ludwinek, istraživačicu, na alu@eurofound.europa.eu